

20. Liu P, Dong L, Wu L, Zeng L, Xu J. Structure and properties of halogen-free flame retardant and phosphorus-containing aromatic poly(1,3,4-oxadiazole)s fiber. *RSC Advances*. 2019 ; 9 (13) : 7147-55. <https://doi.org/10.1039/c8ra10071c>

21. Zabulonov YL, Burtniak VM, Odukalets LA, Alekseeva OV, Petrov SV. [Plasmachemical plant for NPP drain water treatment]. *Science and innovation*. 2018 Dec 3 ; 14 (6) : 93-101.

<https://doi.org/10.15407/scin14.06.093>. Ukrainian

22. Lobanova GL, Yurmazova TA, Shiyani LN, Machekhina KI. Electropulse treatment of water solution of humic substances in a layer iron granules in process of water treatment. IOP Conference Series: *Materials Science and Engineering*. 2016 Feb 23 ; 110 : 012098. <https://doi.org/10.1088/1757-899x/110/1/012098>

23. Goncharuk VV, Klishchenko RY, Kornienko IV. Destruction of surfactants and humic substances in plazma-chemical reactor. *Research Bulletin of the National Technical University of Ukraine «Kyiv Politechnic Institute»*. 2018 Sep 11;(4):85-90. <https://doi.org/10.20535/1810-0546.2018.4.141259>

24. Zabulonov Yu, Melnychenko T, Kadoshnikov V, Nikolenko V, Puhach O, Odukalets L, Kuzenko S, inventors. [A complex plasma-chemical method of cleaning polluted waters from micro- and nanoplastics]. Ukrainian patent 152545. 2023 Mar 18. Ukrainian

Надійшло до редакції 21.09.2023

УДК 001.89/9 : 613/614

<https://doi.org/10.32402/dovkil2023.04.068>

ANALYSIS OF THE MAIN RESULTS OF THE SCIENTIFIC RESEARCH WORKS OF THE DI «O.M. MARZIEEV INSTITUTE FOR PUBLIC HEALTH OF THE NAMS OF UKRAINE» FOR 2018-2022
Rudnytska O.P., Savina R.V., Leikykh S.V., Melchenko Yu.V., Korkach V.S., Novokhatska S.M.

АНАЛІЗ ОСНОВНИХ ПОКАЗНИКІВ НАУКОВО-ДОСЛІДНИХ РОБІТ ДУ «ІНСТИТУТ ГРОМАДСЬКОГО ЗДОРОВ'Я ІМ. О.М. МАРЗЄЄВА НАМН УКРАЇНИ» ЗА 2018-2022 РОКИ

РУДНИЦЬКА О.П., САВІНА Р.В., ЛЕЙКИХ С.В., МЕЛЬЧЕНКО Ю.В., КОРКАЧ В.С., НОВОХАЦЬКА С.М.

ДУ «Інститут громадського здоров'я ім. О.М. Марзеєва НАМН України», Київ

Виконуючи функції створення нових знань, вдосконалення освіти та підвищення якості життя людей, наука має стати основою забезпечення більш справедливого і сталого розвитку економіки.

Наука на користь суспільству (UNESCO)

Державна установа «Інститут громадського здоров'я імені О.М. Марзеєва НАМН України» (інститут)

АНАЛІЗ ОСНОВНИХ ПОКАЗНИКІВ НАУКОВО-ДОСЛІДНИХ РОБІТ ДУ «ІНСТИТУТ ГРОМАДСЬКОГО ЗДОРОВ'Я ІМ. О.М. МАРЗЄЄВА НАМН УКРАЇНИ» ЗА 2018-2022 РОКИ

Рудницька О.П., Савіна Р.В., Лейких С.В., Мельченко Ю.В., Коркач В.С., Новохацька С.М.

ДУ «Інститут громадського здоров'я ім. О.М. Марзеєва Національної академії медичних наук України», Київ

Мета: проведення порівняльного аналізу основних показників наукової діяльності інституту за 2018-2022 роки.

Матеріали та методи: аналіз проведено на основі публікаційної активності співробітників інституту у 2018-2022 роках та матеріалів впровадження результатів науково-дослідних робіт, представлених у щорічних звітах інституту. Обсяг документального масиву друкованої продукції інституту склав понад 1000 одиниць. Для обробки матеріалів використовувалися бібліосемантичні, аналітичні та статистичні методи.

© Рудницька О.П., Савіна Р.В., Лейких С.В., Мельченко Ю.В., Коркач В.С., Новохацька С.М. СТАТТЯ, 2023.

є провідним науковим центром у галузі громадського здоров'я та еколого-гігієнічної безпеки України. У своїй науковій діяльності інститут керується

□ законодавчими актами України: Законом України «Про пріоритетні напрями інноваційної діяльності в Україні»; Постановою КМУ № 326 від 20.03.2022 «Про затвердження Порядку визначення шкоди та збитків, завданих Україні внаслідок збройної агресії Російської Федерації»; Національним планом заходів щодо неінфекційних захворювань для досягнення глобальних цілей сталого розвитку на період до 2030 року; планом відновлення системи охорони здоров'я України від наслідків війни на 2022-2032 роки;

□ міжнародними програмами розвитку системи громадського здо-

ров'я: глобальними цілями сталого розвитку; Угодою про Асоціацію Україна-ЄС; міжнародними медико-санітарними правилами;

□ основними напрямками діяльності НАМН України: розробками та удосконаленням медичних технологій діагностики, профілактики і лікування найпоширеніших хвороб людини; вивченням механізмів та профілактики несприятливої дії на організм факторів довкілля та умов праці;

□ завданнями: Указом президента України № 42/2016 «Рухова актив-

ність – здоровий спосіб життя – здорова нація»; Указом президента України № 894/2019 «Про невідкладні заходи щодо покращання здоров'я дітей»; цифровізацією освітнього процесу з дисциплін 222 Медицина «Гігієна» та 229 «Громадське здоров'я».

Мета дослідження: проведення порівняльного аналізу основних показників наукової діяльності інституту за 2018-2022 роки.

Матеріали та методи дослідження: аналітичний огляд бібліографічних описів наукових публікацій співробітників інсти-

Результати дослідження: підсумком проведеного аналізу є встановлення Найвагоміших результатів наукової діяльності інституту за 2018-2022 роки:

□ розроблено Концепцію формування стратегії попередження дефектів надання медичної допомоги у вітчизняній системі охорони здоров'я, яка може бути основою для формування належної політики та стратегії у галузі якості та безпеки медичної допомоги в Україні;

□ визначено прогностичні тенденції зміни захворюваності дітей; розроблено сучасні підходи до інтегральної оцінки здоров'я дитячого населення для удосконалення принципів динамічного спостереження за його формуванням з використанням інформаційних технологій;

□ обґрунтовано систему профілактичних заходів щодо гіпокінезії у міських підлітків, в основу якої покладено визначені індикатори рухової активності, фактори, що впливають на рухову активність дітей;

□ пріоритезовано медико-екологічні проблеми оцінки небезпеки для здоров'я населення наслідків змін клімату,

пов'язаних з забрудненням атмосферного повітря;

□ визначено канцерогенний ризик від дії хлороформу питної води з використанням спрощених математичних формул; □ запропоновано доступні технології очищення води від радіонуклідів.

Висновки: Проведений аналіз основних показників наукової діяльності інституту за 2018-2022 роки дозволив встановити характерні для цієї сфери діяльності види наукової продукції, причини зменшення їх кількості у певні роки розглянутого періоду, сфери їх впровадження; визначити вагомі результати науково-дослідних робіт; підтвердити відповідність обраної тематики науково-дослідних робіт поставленим завданням НАМН України та основним рекомендаціям ВООЗ у сфері громадського здоров'я.

Ключові слова: науково-дослідна робота, показники наукової діяльності, публікаційна активність, нововведення, впровадження наукових розробок.

ІНФОРМАЦІЙНЕ ПОВІДОМЛЕННЯ

туту у 2018-2022 роках та матеріалів впровадження результатів науково-дослідних робіт, представлених у щорічних звітах інституту. Обсяг документального масиву друкованої продукції інституту склав понад 1000 одиниць: статті та тези в українських та зарубіжних журналах і збірниках, монографії, навчальні посібники, довідники, патенти, нормативні, методичні та інформаційні документи, звіти про наукові дослідження. Науково-інформаційний потік згруповано та узагальнено.

Результати досліджень та їх обговорення. Протягом розглянутого періоду (2018-2022) в інституті виконувалося 36 нау-

ково-дослідних робіт (НДР), що фінансувалися із бюджету НАМН України, згідно з поставленими завданнями НАМН України, що, у свою чергу, відповідало рекомендаціям ВООЗ у сфері громадського здоров'я та основним напрямкам діяльності інституту, а саме:

□ визначенню загроз здоров'ю людини від дії екологічних та соціальних чинників, механізмів впливу на процеси формування здоров'я та удосконаленню підходів до його зміцнення і профілактики захворювань;

□ оцінці наслідків військової агресії РФ, визначенню шкоди здоров'ю населення та розробки

шляхів їх подолання;

□ розвитку міжгалузевих підходів до вирішення проблем громадського здоров'я та гігієни довілля, постійному моніторингу реалізації планів у сфері громадського здоров'я;

□ розробці та гармонізації законодавчих, нормативно-методичних документів з вимогами ЄС щодо збереження і зміцнення здоров'я населення в умовах надзвичайних ситуацій та змін клімату;

□ промоції здоров'я.

Кожна науково-дослідна робота виконувалася протягом трьох років, у середньому на рік виконувалося 16-17 робіт різних етапів виконання, який узгоджувався з

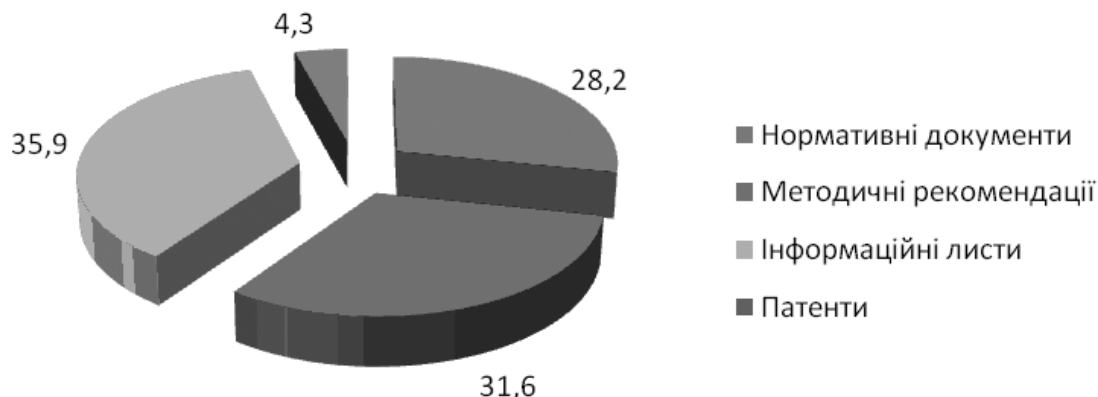
Кількісна характеристика результатів науково-дослідних робіт за роками

Таблиця 1

Документи	Роки завершення НДР					Загалом за 2018-2022
	2018	2019	2020	2021	2022	
Нормативні документи	8	7	9	2	7	33
Методичні документи	11	4	9	5	8	37
Інформаційні документи	10	5	15	3	9	42
Патенти на корисну модель	2	1	2	0	0	5
Загалом	31	17	35	10	24	117

Рисунок 1

Розподіл наукової продукції інституту за 2018-2022 роки, %

ANALYSIS OF THE MAIN RESULTS
OF THE SCIENTIFIC RESEARCH WORKS
OF THE DI «O.M. MARZIEIEV
INSTITUTE FOR PUBLIC
HEALTH OF THE NAMS
OF UKRAINE» FOR 2018-2022
**Rudnytska O.P., Savina R.V.,
Leikykh S.V., Melchenko Yu.V.,
Korkach V.S., Novokhatska S.M.**
DI «O.M. Marzieiev Institute for Public
Health of the National Academy of Medical
Sciences of Ukraine», Kyiv

The Aim – conducting a comparative analysis of the main indicators of the Institute's scientific activity for the period 2018-2022.

Materials and methods: the analysis was carried out on the basis of the publication activity of the Institute's researches in 2018-2022 and the materials of the implementation of the results of research works presented in the Institute's annual reports. The number of the published material of the Institute amounted to more than 1,000 items. *Bibliosemantic, analytical and statistical methods were used to process the materials.*

Research results: the main result of the conducted analysis is the establishment of the most significant results of the Institute's scientific activity for the period 2018-2022:

□ the Concept of the formation of a strategy for the prevention of defects in the provision of medical care in the domestic health care system was developed, which can be the basis for the formation of an appropriate policy and strategy in the field of quality and safety of

medical care in Ukraine;

□ prognostic trends of changes in children's morbidity were determined; modern approaches to the integral assessment of the health of the child population have been developed to improve the principles of dynamic monitoring of its formation using information technologies;

□ the system of preventive measures against hypokinesia in urban adolescents is substantiated, based on identified indicators of motor activity, factors affecting children's motor activity;

□ the medical and ecological problems of assessing the danger to public health of the consequences of climate change related to atmospheric air pollution are prioritized;

□ the carcinogenic risk from the action of chloroform in drinking water was determined using simplified mathematical formulas;

□ available technologies for water purification from radionuclides are proposed;

Conclusions: The analysis of the main indicators of the Institute's scientific activity for the period 2018 - 2022 made it possible to establish the types of scientific production typical for this field of activity, the reasons for their decrease in certain years of the considered period; areas of their implementation; determine significant results of research works; to confirm the compliance of the chosen topic of research work with the tasks of the National Academy of Sciences of Ukraine and the main recommendations of the WHO in the field of public health.

Keywords: research work, indicators of scientific activity, publication activity, innovation, implementation, effectiveness of scientific research.

НАМН України через технічні завдання та календарні плани. За результатами завершених науково-дослідних робіт було підготовлено різного виду наукової продукції загальною кількістю 117 одиниць (табл. 1). 28% від загальної кількості наукової продукції становлять нормативні документи, які потребують затвердження на державному рівні (Державні будівельні норми, Державні санітарні норми і пра-

вила, Гігієнічні нормативи тощо); 32% – методичні вказівки та рекомендації; найбільш численні – інформаційні документи (інформаційні листи, наукові повідомлення) – 36% (рис. 1).

На рисунку 2 видно динаміку створення наукової продукції інституту за останні 5 років. Є кілька факторів впливу на нерівномірне збільшення кількості певного виду наукової продукції або її спад. Передусім має зна-

чення рівень документа і, відповідно, необхідний час на його створення, погодження та затвердження. Також треба врахувати, що впровадження результатів НДР у практичну діяльність сфери громадського здоров'я може відбуватися протягом кількох років після завершення, що теж вносить зміни у кількісну характеристику певного виду наукової продукції. У 2019 та 2021 роках спостерігається

зменшення кількості наукової продукції, що пояснюється завершенням найменшої кількості науково-дослідних робіт (по 3 НДР). З цієї ж причини найбільш продуктивним для інституту був 2020 рік, на який припало закінчення найбільшої кількості трирічних науково-дослідних робіт (10 НДР).

Не менш важливим етапом завершення НДР є впровадження результатів наукових розробок у практику охорони здоров'я та дотичних галузей. Як вже зазначалося, впровадження може відбуватися протягом кількох років після завершення НДР, що вносить зміни у кількісну характеристику результатів за роками. Також кожне нововведення може бути впроваджене у кількох установах одночасно.

Впровадження нормативних документів не відзначено у загальній статистиці, оскільки це є документи для загальнодержавного користування і не потребують окремого впровадження. Найбільше наукової продукції інституту впроваджене в обласних та міських управліннях Держпродспоживслужби, Центрах контролю та профілактики хвороб МОЗ України та вищих навчальних закладах, інших закладах охорони здоров'я чи закладах медичного профілю. Метою впровадження нововведень інституту у практичну діяльність системи громадського здоров'я є попередження забруднення довкілля, зменшення його негативного впливу на здоров'я населення, підвищення

якості санітарного нагляду, розширення та підвищення якості бази знань фахівців.

Найвагоміші результати наукових розробок фахівців інституту за 2018-2022 роки:

□ розроблено Концепцію формування стратегії попередження дефектів надання медичної допомоги у вітчизняній системі охорони здоров'я, яка може бути підставою для формування належної політики і стратегії у галузі якості та безпеки медичної допомоги в Україні (<https://is.gd/n4xMT8>) [1];

□ визначено прогно- стичні тенденції зміни за-

хворюваності дітей; розроблено сучасні підходи до інтегральної оцінки здоров'я дитячого населення для удосконалення принципів динамічного спостереження за його формуванням з використанням інформаційних технологій (<https://is.gd/41KwMh>) [2];

□ обґрунтовано систему профілактичних заходів щодо гіпокінезії у міських підлітків, в основу якої покладено визначені індикатори рухової активності, фактори, що впливають на рухову активність дітей [2-3];

□ пріоритезовано медико-екологічні пробле-

Рисунок 2 (початок)
Динаміка створення наукової продукції за результатами науково-дослідних робіт у 2018-2022 роках

ми оцінки небезпеки для здоров'я населення наслідків змін клімату, пов'язаних з забрудненням атмосферного повітря [4];

□ визначено канцерогенний ризик від дії хлороформу питної води з використанням спрощених математичних формул [5];

□ запропоновано доступні технології очищення води від радіонуклідів [6].

Також за результатами науково-дослідних робіт та відповідно до Європейських Директив фахівцями інституту

□ науково обґрунтовано інноваційну систему гі-

гієнічної оцінки якості атмосферного повітря, яка базується на ймовірнісному підході та використанні нових інформаційних технологій;

□ обґрунтовано гігієнічні критерії оцінки впливу на здоров'я населення забрудненого частинками пилу (PM10 та PM2,5) атмосферного повітря на базі впровадженої системи безперервних спостережень, гармонізованої з вимогами ЄС [7];

□ розроблено та науково обґрунтовано гігієнічні вимоги щодо стратегій моніторингу рівнів радону у повітрі приміщень та у робочій зоні;

обґрунтовано першочергові завдання Державного плану дій щодо радону з встановленням національних референтних рівнів його концентрацій [8];

□ розроблено методичні підходи до встановлення граничних концентрацій хімічних канцерогенів атмосферного повітря, що забезпечують відсутність недопустимого ризику для життя та здоров'я населення, визначено переліки канцерогенних речовин, гармонізованих з документами ЄС [9];

□ розроблено алгоритм проведення оцінки ризику для здоров'я працівників від забруднення повітря робочої зони хімічними речовинами;

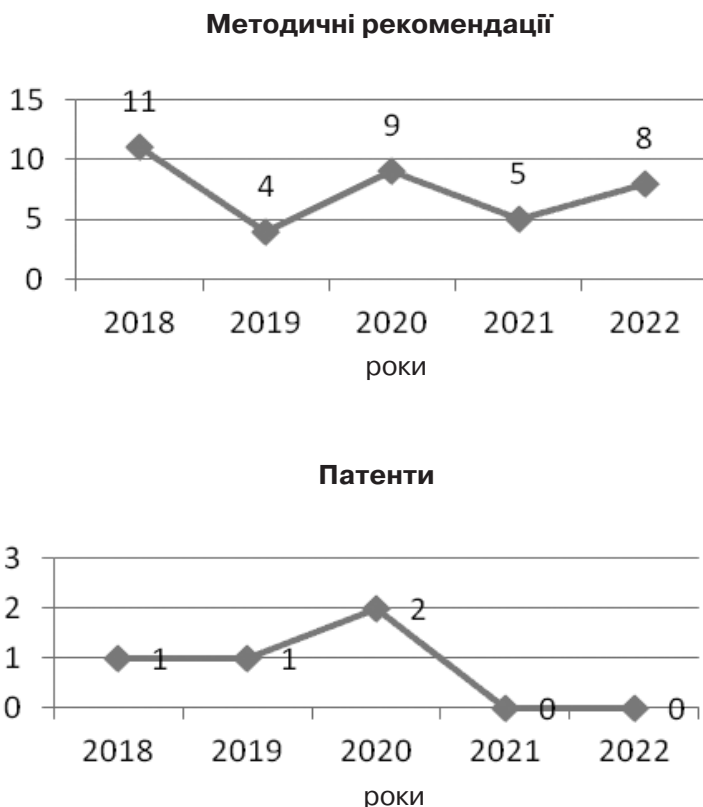
□ обґрунтовано профілактичні заходи з покращання стану повітря житлових і громадських приміщень, у тому числі в укріттях, щодо вмісту плісневих грибів; розроблено шкалу критеріїв мікробіологічної чистоти повітря житлових та громадських приміщень за рівнями контамінації плісневими грибами повітря закритих приміщень [10];

□ розроблено зміни до Державних санітарних норм і правил 2.2.4-171-20 «Гігієнічні вимоги до питної води, призначеної для споживання людиною», які поширюються на усі види питної води для використання населенням і на підприємствах харчової промисловості [11];

□ розроблено комплекс профілактичних заходів у разі розміщення вбудованих у житлові бу-

Рисунок 2 (закінчення)

Динаміка створення наукової продукції за результатами науково-дослідних робіт у 2018-2022 роках

динки закладів охорони здоров'я щодо збереження здоров'я медпрацівників, пацієнтів та створення санітарно-гігієнічних умов життєдіяльності мешканців житлового будинку [12];

□ розроблено і науково обґрунтовано гігієнічні вимоги до закладів охорони здоров'я стаціонарного типу, які надають стаціонарну медичну допомогу населенню, що сприятиме підвищенню якості санітарного та епідемічного благополуччя населення, покращить рівень і безпеку надання послуг;

□ підготовлено методичні вказівки до застосування сучасних дезінфекційних засобів у надзвичайних умовах та запропоновано методику проведення дезінфекційних заходів для профілактики інфекцій, збудниками яких є коронавіруси [13];

□ запропоновано регуляторні аспекти нормативно-правової бази безпечного використання населенням дієтичних добавок [14];

□ розроблено рецеп-

тури та технології дитячого харчування для закладів освіти, оздоровлення і відпочинку та закладів сфери соціального захисту [15];

□ розроблено гігієнічні вимоги та планувальні рішення наповнюваності класів в існуючих закладах загальної середньої освіти України в умовах сучасної «Нової української школи», які спрямовані на удосконалення гігієнічних критеріїв наповнюваності класів [16];

□ обґрунтовано формат і структуру звітно-аналітичного документа «Національна доповідь про стан здоров'я населення та розвиток системи охорони здоров'я в Україні», направлено на використання центральними органами виконавчої влади під час формування політики у сфері охорони здоров'я [17].

Результати науково-дослідних робіт щороку публікуються у фахових періодичних виданнях та збірках тез конференцій, готуються монографії та підручники (табл. 2).

Звичайно, загальна кіль-

кість опублікованих тез доповідей дещо більша, ніж кількість публікацій у періодичних виданнях, оскільки це зручний та швидкий шлях висвітлення результатів НДР. Якщо окремо розглянути публікації у періодичних виданнях за останні 5 років, то у фахових виданнях України опубліковано 79% від загальної кількості публікацій у вітчизняних періодичних виданнях. При цьому у виданнях, які індексуються міжнародними базами даних Scopus/Web of Science – 13%.

Найбільше статей за 2018-2022 роки опубліковано у журналі «Медичні перспективи» 24% від усієї кількості публікацій у виданнях, що індексуються базами даних Scopus/ Web of Science, що пояснюється відповідністю однієї із зареєстрованих спеціальностей цього видання (229 – Громадське здоров'я) тематичним напрямкам більшості науково-дослідних робіт інституту. Решту публікацій з меншим відсотком (від

Таблиця 2

Публікаційна активність науковців інституту за 2018-2022 роки

Назва типу видання	2018	2019	2020	2021	2022	Загалом за 2018-2022
Монографії	8	4	2	6	0	20
Статті	109	81	70	82	49	391
• з них у фахових виданнях України	76	55	49	62	40	282
• з них у зарубіжних виданнях	5	12	7	7	4	35
• з них у виданнях, що індексуються базами даних Scopus, Web of Science	5	12	13	10	10	50
Тези	95	86	83	85	66	415
• з них зарубіжних	11	13	9	5	4	42
Загалом	212	171	155	172	114	824

4% до 8%) розподілено між іншими виданнями більш вузької спеціалізації. Наприклад, у журналі «Проблеми радіаційної медицини та радіобіології» – 8%, «Ядерна та радіаційна безпека» – 6%, «Проблеми ендокринної патології» і «Питання хімії та хімічної технології» – 4%. Серед іноземних видань, які індексуються зазначеними міжнародними базами даних, науковці інституту віддають перевагу журналу «Wiadomo sci Lekarskie» – 12% від усієї кількості публікацій у таких виданнях, дещо менше, 8% – у «Georgian Medical News», що теж пояснюється відповідністю тематичних напрямків цих видань науковій діяльності інституту. Не менш важливими, хоча і нечисленими, є публікації у таких фахових виданнях, як «Atmosphere», «Heliyon», «International Journal of Digital Earth», «Journal of Environmental and Public Health», «Sports Medicine and Health Science», «Archiv Euromedica».

Висновок

Проведений аналіз основних показників наукової діяльності інституту за 2018-2022 роки дозволив встановити характерні для цієї сфери діяльності види наукової продукції, причини зменшення їх кількості у певні роки розглянутого періоду; сфери їх впровадження; визначити вагомі результати науково-дослідних робіт; підтвердити відповідність обраної тематики науково-дослідних робіт основним напрямкам діяльності інституту, поставленим завданням

НАМН України та основним рекомендаціям ВО-ОЗ у сфері громадського здоров'я.

Застосування різних форм впровадження отриманих результатів науково-дослідних робіт, їх висвітлення у наукових виданнях високого рівня дає можливість стверджувати, що науковці інституту шукають різні шляхи для покращання екологічної ситуації у країні, збереження здоров'я населення та розвитку національного законодавства у сфері охорони здоров'я відповідно до європейського.

REFERENCES:

1. Yavorovskiy OP, Rygan MM, Ivanko OV, Skaletskiy YuM, Mykhailenko PM et al. [The system of ensuring the safety of personnel and patients in hospitals: a strategy for improvement]. *Ukrainskyi zhurnal viiskovoi medytsyny*. 2021 ; 2 : 23-2. [https://doi.org/10.46847/ujmm.2021.2\(2\)-023](https://doi.org/10.46847/ujmm.2021.2(2)-023). Ukrainian.

2. Yelizarova OT, Antomonov MYu, Hozak SV, Stankevych TV, Parats AM. Prohnozuvannia zdorovia miskykh ditei 12-15 rokiv z urakhuvanniam shchodennoi rukhovoï aktyvnosti [Forecast of health for urban children aged 12-15 years taking into account daily motor activity]. In : *Hihiiena naselenykh mist [Hygiene of Populated Places]*. Kyiv; 2019;69:215-220. <https://doi.org/10.32402/hygiene2019.69.215>. Ukrainian.

3. Polka NS, Hozak SV, Yelizarova OT, Stankevych TV, Parats AM. [Hygiene and health research and adolescent health assessment: a new approach]. *Journal of the National Academy of Medical Sciences of Ukraine*. 2019 ; 25 (3) : 337-9. <http://journal.amnu.gov.ua/images/pdf/2019-25-3/14.pdf>. Ukrainian.

4. Turoso OI, Petrosian AA, Maremukha TP, Morhulova VV, Brezitska NV, et al. Assessment of ambient air pollution by particulate matter (PM10, PM2.5) and risk for human health caused by war actions. *Wiadomosci Lek*. 2023 ; 76 (4) : 738-44. <https://doi.org/10.36740/wlek202304106>

5. Prokopov VO, Ly-povetska OB, Antomonov MYu. [Determination of the carcinogenic risk to health from the effect of chloroform in drinking water upon inhalation and dermal entry into the body using simplified calculation formulas]. *Dovkillia ta zdorovia (Environment & Health)*. 2021 ; 1 (98) : 14-9. <https://doi.org/10.32402/dovkil2021.01.014>. Ukrainian.

6. Buzynnyi MH, Mykhailova LL. [Generalized data of 20-years monitoring of radon-222 in drinking water of Ukraine] *Yaderna ta radiatsiina bezpeka*. 2022 ; 4 (96) : 29-38. doi: [https://doi.org/10.32918/nrs.2022.4\(96\).04](https://doi.org/10.32918/nrs.2022.4(96).04) Ukrainian

7. Turos OI, Petrosian AA, Brezitska NV, et al. [Assessment of the impact of PM2.5 atmospheric air pollution on the health of the population of Kyiv]. *Dovkillia ta zdorovia (Environment & Health)*. 2022 ; 3 (104) : 44-7. <https://doi.org/10.32402/dovkil2022.03.044>. Ukrainian.
8. Pavlenko TO, Operchuk AP, Aksonov MV, et al. [Priority tasks of the action plan to reduce radon levels in the air of buildings]. *Yaderna ta radiatsiina bezpeka*. 2021 ; 1 (89) : 14-20. [https://doi.org/10.32918/nrs.2021.1\(89\).02](https://doi.org/10.32918/nrs.2021.1(89).02). Ukrainian.
9. Chernychenko IO, Lytvychenko OM, Babii VF, et al. [Regarding the revision of the regulatory framework of chemical carcinogens in the air environment according to the risk criterion]. *Dovkillia ta zdorovia (Environment & Health)*. 2022 ; 2 (103) : 42-9. <https://doi.org/10.32402/dovkil2022.02.042>. Ukrainian.
10. Surmasheva OV, Chernysh OO, Antonov MY, et al. [The influence of indoor air pollution by microscopic fungi on the health of the population]. *Dovkillia ta zdorovia (Environment & Health)*. 2022;4:52-8. <https://doi.org/10.32402/dovkil2022.04.052>. Ukrainian.
11. Zorina OV, Ivanko OM, Danilenko OM, et al. Scientific substantiation of conceptual approaches to the development of a regulatory document on the quality of drinking water under condition of martial law. *Ukr J Mil Med*. 2022 ; 3 (2) : 37-45. [https://doi.org/10.46847/ujmm.2022.2\(3\)-037](https://doi.org/10.46847/ujmm.2022.2(3)-037)
12. Makhniuk VM, Chaika HV, Chorna VV, et al. [Decisions and maintenance conditions of built-in healthcare institutions by the T. Saati method]. *Dovkillia ta zdorovia (Environment & Health)*. 2021 ; 2 (99) : 62-71. <https://doi.org/10.32402/dovkil2021.02.062>. Ukrainian.
13. Murashevych B, Koshova I, Surmasheva O, et al. Broad-purpose antimicrobial chlorine-active polymers: suppression of multidrug-resistant microorganisms and microbial penetration resistance. *ScienceRise: Pharmaceutical Science*. 2022 ; 5 (39) : 64-73. DOI : <https://doi.org/10.15587/2519-4852.2022.266171>
14. Ostanina NV, Kuznetsova OM, Ocheretiana NM. Problemy yakosti diietychnykh dobavok na rynkakh Ukrainy ta Polshchi ta shliakhy yikh vyrishennia [Quality problems of dietary supplements on the markets of Ukraine and Poland and ways to solve them]. In: *Innovative Approaches to Ensuring the Quality of Education, Scientific Research and Technological Processes: Monograph* № 43. Katowice, 2021:1056-63. <http://www.wydawnictwo.wst.pl/uploads/files/3ae54f97de8a1480cfb229660e616f25.pdf>. Ukrainian.
15. Petrenko OD, Hulich MP, Liubarska LS, et al. Problema zabezpechennia shkilnym kharchuvanniam ditei z osoblyvymy diietychnymy potrebamy v Ukraini [The problem of providing school meals for children with special dietary needs in Ukraine]. In : *Aktualni pytannia hromadskoho zdorovia ta ekolohichnoi bezpeky Ukrainy (visimnadtsiati marzieievski chytannia) [Current issues of public health and ecological security of Ukraine (eighteenth Marzieiev reading)]*. Kyiv ; 2022 ; 22 : 387-9. Ukrainian.
16. Polka NS, Makhniuk VM, Pavlenko NP, et al. [Compliance of the existing fund of general secondary education institutions of Ukraine with the modern requirements of the «New Ukrainian School»]. *Dovkillia ta zdorovia (Environment & Health)*. 2021 ; 2 (99) : 56-62. <https://doi.org/10.32402/dovkil2021.02.066>. Ukrainian.
17. Mykhailenko PM, Skaletskyi YuM, Protas SV. [Information and institutional resources of public policy formation in healthcare of Ukraine]. *Bulletin of social hygiene and health protection organization of Ukraine*. 2021 ; 2 (88) : 62-8. <https://doi.org/10.11603/1681-2786.2021.2.12383>. Ukrainian.

Надійшло
до редакції 26.07.2023